

Andrei URSU*

Dezinformare și revizionism în „cazul Ursu” și al Revoluției Române din decembrie 1989 (I)

Achitarea torționarilor¹ lui Gheorghe Ursu la 27 iulie 2023² a stârnit un val de indignare în societatea românească. În pofida probatoriului voluminos, al istoriografiei dictaturii Ceaușescu și memoriei colective, trei judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție au statuat că regimul comunist nu ar mai fi fost violent în ultimii ani ai regimului comunist. Mai mult, că nu ar fi existat o relație de adversitate între regim și populație.

Decizia de achitare

Principalele formulări utilizate de judecătorii Valerica Voica (presedintele completului), Alin Sorin Nicolescu și Constantin Epure în susținerea motivelor de achitare pot fi sumarizate astfel:

Nu ar exista probe din care să rezulte folosirea, în anii dictaturii lui Nicolae Ceaușescu, a *torturii, bătăii etc. în scopul obținerii de declarații acuzatoare, presiuni morale pentru constrângerea persoanelor anchetate de a declara ce li se impunea etc.*, sau *intenția sistematică de torturare a opozanților regimului Ceaușescu.*

Eventualele „evenimente” în care au existat „*interacțiuni ale organelor de stat (chiar organe ale Securității) cu mai multe persoane determinate*” s-ar fi „*petrecut cu mult înainte ori cu mult după anul 1985*”.

Nici o probă „*nu susține existența unui conflict (adversități) între autorități și populație sau parte din aceasta*” în perioada în cauză.

„*Politica statului român la acea dată nu era de reprimare a formelor de opoziție față de regimul politic și conducătorul statului prin violență*”.

După anul 1965 s-ar fi utilizat, în exclusivitate, „*alte metode*” pentru „*temperarea și controlarea*” opozanților, *respectiv „influențarea pozitivă a persoanei, în sensul renunțării la astfel de preocupări, prin intermediul familiei, prietenilor, colegilor precum și arest la*

* Andrei Ursu, Fundația Gheorghe Ursu

E-mail: andrei_ursu@yahoo.com

Primit la redacție la data de 25 noiembrie 2023

- 1 Marin Pîrvulescu, la acea vreme maior, și Vasile Hodiș, locotenent major în cadrul Direcției de cercetări penale a Securității.
- 2 <https://www.iccj.ro/wp-content/uploads/2023/07/Comunicat-de-presa-cauza-Ursu.pdf>, <https://www.iccj.ro/wp-content/uploads/2023/07/2500-2-2017.pdf>. Toate siturile web din acest studiu au fost accesate până la data de 15 septembrie 2023.

domiciliu, urmărire informativă, filaj, interceptări”;

Victima Ursu Gheorghe Emil nu ar fi fost un „*veritabil*” disident politic, pentru că „*materialele transmise la Europa Liberă*” de către acesta și manifestele antitotalitare afișate la serviciu (menționate în decizia în cauză drept „*părerii exprimate la locul de muncă*”) „*nu au fost făcute publice*”.

Aflăte în contradicție cu memoria colectivă, cu istoriografia regimului Ceaușescu, cu mărturiile sutelor de victime, cu dosarele Securității aflate la CNSAS, cu idealurile Revoluției Române din decembrie 1989 (în care peste 1.200 de români și-au sacrificat viața în actul final al conflictului de peste patru decenii cu autoritățile comuniste) și, prin acestea, cu însăși Constituția României³, toate aceste aserțiuni au fost în general calificate drept aberații de către juriști, mass-media și societatea românească.

Părțile civile (familia lui Gheorghe Ursu)⁴ și Parchetul General⁵ au depus cereri de revizuire a cauzei⁶. Aceste demersuri se bazează pe prevederile art. 453 alin. (1) lit. a) și lit. e) din Noul Cod Penal (NCP), în cazul părților civile, și pe art. 453 alin. (1) lit. a) NCP în cazul Parchetului General. Cererile respective folosesc în susținerile lor unele argumente similare, dar și unele diferite, și furnizează un număr semnificativ de fapte și împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză. În cazul cererii formulate de părțile civile, au fost furnizate hotărâri judecătorești definitive care nu se pot concilia cu deciziile atacate (art. 453 alin. (1) lit. e)).

Pe de altă parte, bogatul probatoriu aflat deja la dosarul cauzei (descriș, printre altele, în concluziile scrise depuse de părțile civile și făcute publice în forma extinsă⁷, sumar⁸ și sinopsis⁹) ar fi trebuit să conducă la aceeași concluzie, și anume una diametral opusă deciziei de achitare.

În mass-media s-au emis varii ipoteze cu privire la motivele pentru care cei trei judecători au emis o sentință atât de falsificatoare a istoriei și contrară faptelor care decurg din dosarul cauzei. Teoriile merg de la teza ignoranței magistraților, pâna la conivențe ale acestora cu organele represive ale regimului Ceaușescu.

În cele ce urmează, propun o explicație pentru cum s-a putut ajunge la această falsificare a istoriei, indiferent dacă a fost vorba de o profundă necunoaștere din partea judecătorilor, sau de un interes al acestora de a apăra interesele juridice ale organelor represive ale dictaturii comuniste. Voi arăta că straturile dezinformării „plantate” de cadrele și spijinatorii fostei Securități în spațiul public în deceniile post-comuniste și succesul acestei dezinformări, măsurată în gradul ei de acceptare, poate reprezenta o cheie de interpretare a deciziei de achitare în ambele variante.

3 Art. (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

4 <https://gh-ursu.org.ro/cerere.revizuire.cazul.Ursu.20231028.parti.civile.pdf>.

5 [https://gh-ursu.org.ro/UrsuA%20-%20Cerere%20revizuire%20PICCJ%20\(Dos.%207277\).pdf](https://gh-ursu.org.ro/UrsuA%20-%20Cerere%20revizuire%20PICCJ%20(Dos.%207277).pdf).

6 <https://www.juridice.ro/697769/iccj-achita-fostii-ofiteri-care-l-au-torturat-pe-disidentul-gheorghe-ursu.html>.

7 <https://gh-ursu.org.ro/parti.civile.Concluzii.scrise.extinse.ICCJ.pdf>.

8 <https://gh-ursu.org.ro/parti.civile.Concluzii.scrise.apel.sumar.pdf>.

9 <https://gh-ursu.org.ro/sumarul.Cazului.Ursu-24.iunie.2023.pdf>.

Un „martor” cheie: Vasile Mălureanu

Conform deciziei în discuție:

victima Ursu Gheorghe Emil nu a fost un opozant al regimului comunist și nu s-a aflat în relații de adversitate cu organele de securitate ale statului, atât timp cât opiniile sale și dezacordul față de politica și conducerea de stat nu au fost făcute publice.¹⁰

Această aserțiune se bazează pe declarația unui fost ofițer de Securitate, Vasile Mălureanu, care a fost audiat ca martor al apărării celor doi inculpați. Instanța îl invocă astfel:

Sub acest aspect, martorul Mălureanu Vasile a precizat ... că „Numărul opozaților deschiși, cu asumare a riscurilor, care au inițiat sau desfășurat activități contestatatoare la adresa regimului a fost unul mic... În ce privește articolele trimise la Europa Liberă pot fi considerate ca acte de opoziție, dar neasumate public. Când ne referim la opozați ai regimului, ne referim la cei care au săvârșit acte publice grave, asumându-și riscuri. Din acest punct de vedere Gheorghe Ursu nu e considerat opozant deschis.”¹¹

În continuare, instanța concluzionează astfel:

Pe cale de consecință, nu se poate reține că victima Ursu Gheorghe Emil este o „persoana căzută sub puterea adversarului” atât timp cât opiniile sale despre regimul comunist și conducerea de stat și de partid nu au fost făcute publice, iar arestarea sa nu a fost dispusă de organele statului pentru opiniile [s.n.] pe care le-a consemnat în jurnalul său intim (așa cum s-a reținut anterior, victima a fost cercetată în stare de libertate pentru infracțiunea de propagandă împotriva orânduirii socialiste, prevăzută de art. 166 din Codul penal), *ci pentru o infracțiune de drept comun* [s.n.], respectiv operațiuni interzise cu mijloace de plată străine...¹²

Se observă că judecătorii au preluat „legenda” lansată de fostul ofițer de Securitate drept adevăr absolut. Judecătorii își întemeiază astfel decizia de disculpare în acest caz pe o dezinformare plantată de un fost coleg de instituție al inculpaților, concluzionând, în mod illogic, că:

1. Gheorghe Ursu nu și-ar fi făcut publice opiniile sale despre regimul comunist și conducerea de stat și de partid, deși scrisorile trimise la Europa Liberă au fost transmise pe post și deci au putut fi ascultate de oricine în România; iar manifestele sale „*care conțin referiri la necesitatea luptei împotriva statului*” le-a afișat public „*la locul său de muncă, cu scopul de a atrage atenția la... situația critică a realităților din România*”¹³.

Pe de altă parte, asumarea sau neasumarea identității pentru actele de opoziție este desigur irelevantă pentru relația de adversitate dintre opozați și regim. Autorul unui act de opoziție rămâne desigur un opozant, fie că, în acel moment, este cunoscut sau nu de

10 <https://www.iccj.ro/wp-content/uploads/2023/07/2500-2-2017.pdf>.

11 Ibidem.

12 Ibidem.

13 A se vedea Raportul DSS nr. D/0290247/30.01.1985, în care, pe baza anchetei și notelor semnate de PÎRVULESCU Marin, sunt acuzațiile principale aduse de Securitate lui Gheorghe Ursu: https://gh-ursu.org.ro/cazul_pirvulescuDocumenteDUI.html.

adversarul său politic, respectiv dictatorul și aparatul său represiv, sub a cărui putere va cădea ulterior. În acest caz, Gheorghe Ursu și-a asumat manifestele, afișate chiar deasupra biroului său, inclusiv atunci când „conducerea” i-a cerut să le dea jos; și le-a afișat ulterior din nou. Și a trimis clandestin scrisorile la Europa Liberă tocmai pentru a putea continua aceste acte. Lucru pe care l-a făcut fiind conștient de riscul de a fi prins și de represiunea violentă la care ar fi fost supus – așa cum de altfel s-a și întâmplat.

De altfel, metoda clandestinității, cel puțin inițiale, a fost proprie majorității actelor de opoziție din acei ani: Radu Filipescu, Petre Mihai Băcanu, (considerați disidenți chiar de instanța de fond), Mariana Gherghina Besciu (al cărei soț, Gheorghe Gherghina a fost și el deținut politic la Aiud), Mugur Călinescu etc. nu au semnat nici ei „înscrisurile dușmănoase” pe care le-au difuzat, evident în scopul de a-și putea continua acțiunile de disidență. Dată fiind certitudinea reprimării de către Securitate a oricărei mișcări „ostile” împotriva dictatorului Ceaușescu, dezvăluirea numelui era nu numai periculoasă, dar și ineficientă, zădărniciind continuarea acțiunii. Faptul că unii au ajuns cunoscuți, în perioada de anchetă sau detenție, prin intermediul Europei Libere (în general, ca urmare a acțiunilor familiei sau prietenilor) nu are relevanță pentru poziția lor de opozanți ai regimului, prin însăși natura acțiunii lor inițiale. Toți au fost anonimi până în momentul când, din cauza unor delatiuni, au fost identificați de Securitate ca autori ai înscrisurilor respective.

2. Arestarea lui Gheorghe Ursu ar fi fost dispusă nu pentru motive politice, ci pentru o infracțiune de drept comun. O aserțiune stupefiantă, care contrazice un probator covârșitor, acceptat chiar și de instanța de fond:

victima Ursu Gheorghe Emil, de la momentul arestării sale și încarcerării în *arestul Direcției Cercetări Penale a Inspectoratului General al Miliției și data decesului, a fost anchetat (...)* și de organele de securitate, în această perioadă fiind exercitate și violențe fizice asupra sa [s.n.]¹⁴ – pag. 21 din sentință)

Voi reveni în cele ce urmează la figura lui Vasile Mălureanu. Dar se cuvine să stabilim câteva repere privind punctul de pornire a dezinformării legate de regimul Ceaușescu.

Caracterul totalitarismului ceaușist. Sultanismul

Caracterul totalitar-sultanist al dictaturii lui Nicolae Ceaușescu a fost semnalat de mai multi autori¹⁵. Ego-ul supradimensionat al „celui mai iubit fiu” cerea adulare unanimă, un imperativ pe care Securitatea trebuia să-l îndeplinească prin orice mijloace, inclusiv frica și violența. Însă Ceaușescu se dorea și un „mare om de stat” în afara granițelor țării. În acest sens semnase acordul de la Helsinki¹⁶. Aceste două tendințe contradictorii (iubirea

14 Sentința Penală nr. 196/F a Curții de Apel București, secția I penală din 17 octombrie 2019, <https://gh-ursu.org.ro/20200117-motivare-CAB-Nita.pdf>, p. 21.

15 Printre care Juan Linz și Alfred Stepan, în „The Effects of Totalitarianism-cum-Sultanism on Democratic Transition România”, 1996; Dennis Deletant, *Romania under communist rule*, 2nd rev. ed., Bucharest, Civic Academy Foundation, 2006, apud. Andrei Ursu, Roland O. Thomasson, *Trăgători și mistificatori. Contrarevoluția Securității în decembrie 1989*. Polirom, 2019.

16 Acordurile de la Helsinki (sau Actul Final de la Helsinki, sau Declarația de la Helsinki) au fost semnate în 1975 la Helsinki (Finlanda) de 35 de state, inclusiv România, și includeau angajamente privind respectarea drepturilor

unanimă obligatorie în interior, sub amenințarea cu violența, și aparența de liberalism politic în afară) au dus la „doctrina prevenției”¹⁷ și la un sistem de dezinformare și mistificare a situației politice din țară de o viclenie, dar și de o performanță rar atinse în blocul comunist.

Una din abaterile cele mai grave ale opozițiilor regimului era ceea ce am putea numi „delictul de lez-majestate”, respectiv injuriile, „calomniile” și „defăimarea” lui Nicolae Ceaușescu. În fapt, numele său nici nu putea fi scris în documentele de anchetă ale Securității, fiind înlocuit cu anevoioasa sintagmă „calomniile la adresa unor înalte personalități din conducerea de Partid și de Stat”¹⁸.

Conform doctrinei „prevenției”, actele de opoziție (cu precădere „înscrisuri dușmănoase”, „manifestări ostile”) împotriva dictatorului erau circumscrise unor „nemulțumiri personale”, „influența agenturilor străine”, „comportamente anti-sociale” sau „dezaxate”. Prioritatea represiunii era pericolul „proliferării” „acțiunilor ostile”. În consecință, una din principalele „metodici” de reprimare era „destrămarea anturajelor”, astfel încât opoziția românească să nu atingă masa critică, să nu devină organizată și solidară, precum în Polonia (Solidaritatea) sau Cehoslovacia (Carta 77) etc.

„Metodica” Securității se baza, în mod esențial, pe disimulare. Un apogeu, într-un sens, al „doublespeak”-ului orwellian, anume „influențarea pozitivă” se făcea inclusiv prin amenințări. Manifestațiile anti-Ceaușescu erau consemnate drept acțiuni „huliganice, antisociale”. Chiar și acuzațiile politice, rar utilizate, de „propagandă împotriva orânduirii socialiste” (art. 166 CP), erau o formă de disimulare a opoziției, în principal, a celei împotriva persoanei dictatorului. „Societatea socialistă” și „Cuceririle revoluționare ale poporului” erau de fapt Nicolae Ceaușescu. Însă marea majoritate a manifestanților în grup și a opozițiilor individuali au fost acuzați de Securitate în mod formal de infracțiuni de drept comun și anchetați „sub acoperirea miliției”¹⁹, astfel încât regimul să poată pretinde că nu a avut disidență. Și, în lipsa oricărei disidențe, desigur că nu putea fi vorba nici de represiune.

Spre exemplu, manifestații de la Brașov, în 1987, greviștii din Motru, în 1981, grupul lui Petre Mihai Băcanu, în 1989, au fost toți acuzați de infracțiuni de drept comun, dintre cele mai variate. Până și lui Siviu Brucan Securitatea a propus să i se strecoare o bancnotă de \$100 în buzunar (în perioada când avea domiciliu forțat la Dămăroaia) pentru a putea fi acuzat de „operațiuni interzise cu mijloace de plată străine”.

Nicolae Ceaușescu a avut o relație de simbioză cu Securitatea: fiecare depindea în mod existențial de celălalt. Disimularea extremă ca *modus operandi* al Securității are valențele unei disonanțe cognitive: Securitatea știa că dictatorul era urât pe scară largă, și asta datorită uneia dintre cele mai vaste și performante rețele informative (raportat pe

omului în țările semnatare.

17 Prin care Securitatea trebuia să prevină, dar și să ascundă orice act de opoziție împotriva dictatorului.

18 Am descris, cu exemple, acest „sindrom” al represiunii Securității ceaușiste, „tabuul totalitar”. A se vedea *Trăgători și mistificatori...*, capitolul „Imperativul disimulării opoziției și a represiunii. Tabu-ul totalitar”, pp 29-30.

19 A se vedea Andrei Ursu, „« Discernământul politic și juridic » al Securității. Deghizarea represiunii în timpul regimului Ceaușescu”, *Noua Revista de Drepturile Omului* nr. 4/2018, p.7) - https://www.revistadrepturileomului.ro/assets/docs/2018_1/NRDO%202018_1_ursu.pdf

cap de locuitor) din estul Europei²⁰. Însă în interiorul aparatului represiv, Comandantul Suprem era adulat până la incandescență. Rapoartele de activitate și agendele de lucru ale ofițerilor de Securitate de la CNSAS relevă nivelul de îndoctrinare și servilism al acestora față de dictator. Un exemplu:

Mândri de perspectivele luminoase deschise dezvoltării țării, aducem cel mai înalt omagiu și prinosul de stimă și recunoștință tov. N.C., conducătorul clarvăzător al destinului națiunii române spre culmile socialismului și comunismului, militantul rev. consecvent pentru edificarea celei mai drepte și mai umane orânduiri pe pământul strămoșesc, pentru strălucirea și demnitatea patriei, pentru măreția și gloria partidului și a poporului nostru²¹.

Acest nivel de adulație și loialitate coexistă astfel în rândul cadrelor Securității cu buna cunoaștere a „stării de spirit” a populației, respectiv ura generală pentru dictator. O stare de spirit răbufnită în sfârșit în decembrie 1989, prin larga solidarizare a unui „anturaj” de milioane de români care nu a mai putut fi „destrămat”. Este de notat că în zilele de după izbucnirea revoluției la Timișoara, șeful Securității Iulian Vlad cerea întregii ierarhii „să avem garanția că nu există militar în sistemul de Securitate care să nu aibă conștiința nevoii de a-și da viața” pentru „Comandantul Suprem”²².

Naționalismul, o caracteristică de altfel bine studiată a ideologiei și cultului lui Nicolae Ceaușescu, a furnizat dictatorului și Securității acoperirea inclusiv pentru externalizarea vinovăției pentru crimele de la Revoluție. Această politică în parte subliminală a încercat să speculeze anti-sovietismul (cunoscut, desigur, Securității) românilor, încercând să exacerbeze în același timp sentimente anti-maghiare și anti-Occidentale. Este doar aparent ironic ca discursul ceaușist să fi avut o puternică tentă „putinistă”, după cum se poate observa din astfel de sintagme cvasi identice ale celor doi dictatori:

Putin: „Occidentul vrea să dezmembreze teritoriul Rusiei”.

Ceaușescu: „agențiile străine” și „cercurile” „din Est și din Vest” vor „dezmembrarea teritorială a României”.

Putin: „Opoziția vrea să distrugă Rusia din interior – și este susținută de Occident”.

Ceaușescu: „Agenturile străine de spionaj” și „românii din interior care își vând țara pentru un pumn de dolari” în scopul „destabilizării țării.”

20 Conform datelor de la CNSAS, existau peste 500.000 de dosare de rețea (de informatori), la care se adaugă agenții de influență, proprietarii caselor de întâlniri, informatorii fără dosar din rândul Partidului Comunist Român etc.

21 Continuare: „Genialul inspirator și făuritor al victoriilor”, „ctitor strălucit”, „cel mai dârz și neînfricat luptător revoluționar pentru afirmarea și apărarea independenței, suveranității și unității naționale”, și tot așa, pe următoarele *28 de file* (din. Agenda personală de lucru a maiorului Dinu Nicolae, Direcția a V-a a DSS. ACNSAS, fond A 1 vol. 28 ff. 21-35). Nesfârșita prostituare morală constituie cea mai mare parte din *Raportul privind activitatea pe anul 1988*. Autenticitatea „prinosului de stimă”, neîndoios rezultatul deopotrivă a ofertei puterii și fricii, este mai greu de înțeles în oglinda retrovizoare a istoriei (Andrei Ursu, Roland O. Thomasson, ed., *Căderea unui dictator. Război hibrid și dezinformare în Dosarul Revoluției din 1989*, Polirom, 2022, p. 333.)

22 ACNSAS, fond A1, vol. 28, agenda de lucru a maiorului Dinu din cadrul Direcției a V-a (Securitate și Gardă a Președintelui), f. 15, *apud*. *Căderea unui dictator, op.cit.*

Cazul lui Gheorghe Ursu: acuzațiile

Dosarul Penal nr. 66142 întocmit lui Gheorghe Ursu de Securitate pentru „Propagandă împotriva orânduirii socialiste” (art 166CP), descoperit în 2014 la CNSAS, și dosarul său de urmărire informativă (DUI cu numele de cod „Udrea”) predat de către SRI Parchetului Militar în anul 2000, au sumarizat astfel acuzațiile Securității împotriva sa:

- *În anii 1978 și 1981, cu ocazia unor călătorii turistice efectuate în străinătate a furnizat postului de radio autointitulat „Europa liberă” 2 materiale în care a comentat de pe poziții dușmănoase măsurile luate de partid în domeniul construcțiilor din România, care au făcut obiectul mai multor emisiuni...*
- *A copiat 4 citate din diferite lucrări ale unor autori străini, ce conțin referiri la necesitatea luptei împotriva statului și le-a afișat la locul său de muncă, cu scopul de a atrage atenția că situația critică din vremurile respective (cu sute de ani în urmă sau în timpul regimurilor fasciste) s-ar potrivi în prezent realităților din România...*
- *Din anul 1974 întreține legături cu elemente din emigrația reactionară română de la Paris, comentatori ai postului de radio autointitulat „Europa liberă”, de la care a primit și introdus în țară, în anii 1974 și 1978, mai multe tipărituri în limba română cu conținut anticomunist...*
- *Ține în vederea publicării un jurnal în care, pe parcursul timpului, a făcut numeroase consemnări ce denigrează realitățile din țara noastră, politica internă și externă a statului român, inserînd și comentarii dușmănoase din emisiunile postului de radio autointitulat „Europa liberă”. Însemnările mai conțin și grave manifestări de calomniere și defaimare a conducerii de partid și de stat.*
- *...Avînd în vedere că URSU GHEORGHE EMIL a desfășurat o intensă activitate de propagandă dușmănoasă prin acțiuni directe sau prin intermediul unor oficine de propagandă reacționară din străinătate..., împotriva acestuia urmează a se înceapă urmărirea penală, continuarea cercetărilor sub stare de arest și trimiterea în judecată pentru săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art. 166 al. 2 Cod penal... [propagandă împotriva orânduirii socialiste, nn.]*
- *Întrucît cel în cauză întreține legături apropiate cu unii scriitori care se află în atenția organelor de securitate pentru concepțiile lor dușmănoase, urmează ca în cercetări să se clarifice și natura relațiilor cu aceștia.*

Nu este scopul acestui studiu să analizeze aceste dosare sau probatoriul privind torturarea și uciderea lui Gheorghe Ursu. Este de amintit doar faptul că torționarii doreau să afle de la el „modul cum a transmis în afară materialele dușmănoase” și „ce bani a primit pe ele”, inclusiv în perioada petrecută în arestul Miliției. „Gheorghe Ursu era anchetat pentru „legături cu Europa Liberă” și pentru că “nu a recunoscut la anchetă ceea ce îi interesa” pe anchetatori. „Interogatoriile” erau „brutale deoarece el **nu vroia să colaboreze cu organele Securității cu privire la existența sau trimiterea în afara țării a unor materiale cu caracter de propagandă**”; că „în timp ce era „schingiuit, era întrebat de scrisori trimise afară din țară”; torționarii „...îi reproșau că a scris scrisori la Europa Liberă” și erau „ofțicați” de faptul că Gheorghe Ursu „era o nucă tare”, „**nu**

declarase nimic în cursul anchetei... Dacă ar fi recunoscut cum și în ce fel au ajuns scrisorile lui, memoriile lui, la Europa Liberă... el nu mai pățea nimic, era în viață”. „Era bătut de anchetator; ofițer de Securitate, întrucât acesta dorea să divulge și numele altor colegi ai ing. Ursu.”²³

Asasinarea în tortură a lui Gheorghe Ursu

Uciderea lui Gheorghe Ursu de către inculpați este bine documentată în mărturii, coroborate cu documente medicale:

Cînd s-a întors în cameră acesta prezenta urme de violență... a fost bătut de locotenentul de securitate... în zilele care au urmat... Ursu Gheorghe a fost scos aproape zilnic la anchetă și de fiecare dată venea bătut. Din cîte îmi povestea, ofițerul anchetator îl lovea în special la tălpi și la palme cu bastonul și în zona capului, deasupra urechii... Pe măsură ce timpul trecea și era scos la anchetă Gheorghe Ursu devenea tot mai pierdut și incoerent în vorbire. Un ofițer anchetator de Securitate despre care Ursu Gheorghe mi-a povestit că este același cu cel care l-a anchetat și înainte de a fi arestat preventiv.

Maiorul Pîrvulescu este identificat inclusiv prin semnatura sa pe bonul de scoatere la anchetă, de unde Gheorghe Ursu a fost adus cu semne de violență:

era roșu la față și aveam senzația că are momente de instabilitate în timpul mersului... încă de două ori l-am mai scos din arest pe Ursu Gheorghe la solicitarea Securității...

Pe 15 noiembrie, cu două zile înainte de a fi dus la spitalul Jilava și de a muri:

ing. Ursu a fost scos la anchetă dimineața și adus de acolo bătut, într-o pătură, întrucît nu mai putea merge. Ursu acuza în special dureri abdominale. Cert este că fusese scos la anchetă de anchetatorul lui... care era maior... Pîrvulescu [...]. În tot timpul care a urmat a urlat de durere, dar nu i s-au acordat îngrijiri medicale... în noaptea următoare a ajuns sa vomite sânge.

Conform propriilor semnături pe declarațiile lui Gheorghe Ursu și propriilor declarații, Hodiș („locotenentul de securitate” care l-a anchetat „și în stare de libertate”), l-a secondat pe Pîrvulescu (maior la acea vreme) în toate interogatoriile.

Mușamalizarea

După uciderea lui Gheorghe Ursu pe 17 noiembrie 1985, Securitatea a luat „măsuri pentru a se păstra discreție la spitalul Penitenciarului Jilava și la IML în legătură cu cauza morții”. S-a păstrat discreție și după 1990, inclusiv în cadrul SRI, unde au fost cooptați majoritatea ofițerilor de Securitate. Inclusiv unul din torționarii lui Gheorghe Ursu, Vasile Hodiș, care a activat în „Formațiunea J” („pentru asigurarea legalității”) formată în cvasi-totalitate din ofițeri ai fostei Direcții a VI-a, Cercetări Penale, a Securității. În 1990, un coleg al inculpaților, CRIȘAN Nicu, rămas în SRI alături de inculpatul HODIȘ Vasile, a

²³ Fragmente din mărturiile colegilor de celulă și gardienilor, date de-a lungul anilor. O parte din aceste mărturii sunt accesibile aici: https://gh-ursu.org.ro/cazul_pirvulescuMarturii.html

participat, alături de Dan Voinea, la ancheta asupra morții lui Gheorghe Ursu. Crișan le dădea informații șefilor SRI despre acțiunile lui Dan Voinea și despre cursul anchetei. Mai mult, SRI încerca să lanseze în spațiul public variante de „legende” privind moartea lui Gheorghe Ursu, insistând că acesta nu ar mai fi fost anchetat de Securitate în perioada de arest²⁴.

Unii reprezentanți ai breslei medicale și medico-legale și-au adus și ei aportul de dezonoare la încercările de mușamalizare a cazului Ursu. Astfel, directorul spitalului Penitenciar Jilava, dr. Ghiță, care a participat ca observator la operația la care a fost supus Gheorghe Ursu, a declarat familiei că nu știe nimic despre moartea acestuia, dând și declarații mincinoase în cadrul proceselor. Asupra doctorului anestezist Ionetec a planat suspiciunea că ar fi „desăvârșit” asasinatul, neadministrându-i victimei substanța *curara*, necesară trezirii din anestezia generală. Medicul legist Cavaliotti – dovedit informator al Securității – a fost cel care a ignorat primul dovezile certe de violență pe trupul victimei, concluzionând că moartea a fost „neviolentă”. Conform propriilor declarații, în anii ’90, Cavaliotti a fost amenințat în repetate rânduri „de Securitate”, pentru „a nu declara ceea ce știu despre moartea lui Gheorghe Ursu”.

Șeful IML, medicul legist Vladimir Beliș, a încercat, după anii ’90, să pună sub semnul întrebării – în pofida probelor indubitabile – timpul cât a trecut de la administrarea loviturilor fatale până la moarte, în scopul evident de a crea confuzie cu privire la autorul loviturilor. În sfârșit, în anii 2000-2010, un alt șef la IML, Valentin IFTENIE s-a remacat printr-o dublă acțiune de dezinformare medico-legală. Pe de o parte, a încercat să pună din nou sub semnul întrebării natura violentă a morții lui Gheorghe Ursu. Pe de altă parte, i-a oferit tortionarului Tudor Stanică portița de scăpare ca să nu execute pedeapsa cu închisoarea, acceptând diagnostice medicale vădit false.

DUI „Udrea”, secretizat până în anul 2000, a fost falsificat masiv, potrivit specialiștilor CNSAS²⁵. În timpul proceselor în cazul uciderii și torturării lui Gheorghe Ursu, *mai mulți martori au declarat că au fost amenințați* sau că s-a încercat prin alte mijloace să se influențeze declarațiile pe care pe care urmau să le dea.

În 1994, în timp ce era închis pentru fapte de drept comun, Clită Marian și-a luat asupra lui uciderea lui Gheorghe Ursu, pretinzând că el i-a administrat, *din greșeală*, „loviturile cauzatoare de moarte”. În anii 1994-1995, Clită a încercat să convingă organizații civice și ziare (printre care Comitetul Helsinki Român, Grupul pentru Dialog Social/ Revista 22, *România Liberă* etc.) și opinia publică (prin multiple declarații de presă), că el ar fi fost cel care l-a omorat pe Gheorghe Ursu. Miza acestei „legende” construite de fosta Securitate a fost, evident, asigurarea impunității adevăraților vinovați, prin apelul la „autoritatea de lucru judecat”. Întrucât, în acea perioadă, în justiția română nu erau luate în considerare crimele împotriva umanității, singura acuzație prin care ofițerii

24 Conform DUI „Udrea”.

25 Forma actuală a volumelor 1-7 din fondul I 1099046 primit de la Ministerul Public nu coincide cu forma inițială creată de fosta Securitate.

de Securitate ar fi putut fi trimiși în judecată era omorul. Or, odată ce Clită își lua asupra sa această infracțiune, Pîrvulescu și Hodiș nu mai puteau fi acuzați.

O dovadă concludentă că falsă vinovăție a lui Marian Clită pentru uciderea lui Gheorghe Ursu a fost o construcție a Securității este chiar faptul că, dacă ar fi fost adevărată, Clită ar fi putut fi acuzat pentru aceasta faptă încă din 1985, oferind o acoperire și față de autoritățile americane care s-au interesat și au avut suspiciuni legate de soarta lui Gheorghe Ursu încă din timpul arestării sale. Or, în perioada detenției lui Gheorghe Ursu, oficialilor americani li s-au comunicat cu totul alte „legende”.

Pornind de la inculpatul Pîrvulescu, cauza morții a fost falsificată în mai multe „variante”. Autorităților de la Washington li s-a comunicat că „decesul său nu are nici o legătură cu reținerea sa..., fiind datorat unei cauze naturale”, că ar fi fost operat de „ocluzie intestinală” și ar fi decedat „datorită unor afecțiuni cardiace de care suferea” (o aserțiune falsă, evident: Gheorghe Ursu nu avea astfel de afecțiuni, care nu sunt consemnate în nici un document medical).

În telegrama Ministerului Afacerilor Externe al României din 26.11.1986 către ambasadorul român de la Washington²⁶ se află următoarele „date și versiuni” de dezinformare:

- Ursu Gheorghe a fost un „speculant notoriu”;
- Faptele lui „nu au avut un caracter politic”;
- Ar fi fost operat de „ocluzie intestinală”;
- Ar fi decedat „datorită unor afecțiuni cardiace preexistente”.

Mai mult, dacă „varianta Clită” a morții lui Gheorghe Ursu ar fi fost cea adevărată, toate măsurile de mușamalizare, secretizare și mistificare de mai sus nu ar mai fi avut sens: regimul Ceaușescu sau, ulterior, al lui Iliescu, ar fi putut elimina toate suspiciunile încă de la început dându-l în vileag pe Clită Marian.

În realitate, după ancheta violentă de aproape două luni, în care victima a „refuzat să colaboreze” și să se dezică de scrisoarea la Europa Liberă și de acuzația de crimă împotriva lui Nicolae Ceaușescu²⁷, Gheorghe Ursu „nu mai putea ieși viu din arest”. Era evident pentru Securitate că acesta ar fi dezvăluit natura politică a anchetei și regimul de tortură la care fusese supus. Un risc prea mare pentru regimul „marelui om de stat” Nicolae Ceaușescu, care în acea vreme încă mai beneficia de clauza națiunii celei mai favorizate din partea Statelor Unite și visa să primească premiul Nobel pentru pace.

Mușamalizarea cazului împotriva ofițerilor de Securitate a continuat în toată perioada 2000-2014, când s-a încercat efectiv îngroparea dosarului care-i privea, disjuns de procurorul Dan Voinea în anul 2000.

Ancheta asupra lui Pîrvulescu și Hodiș a debutat abia în 2015, după „schimbarea de abordare” care a urmat protestelor publice din noiembrie 2014. Cei doi au fost trimiși în instanță în 2016, alături de George Homoștean și Tudor Postelnicu (fostul ministru de interne, respectiv fostul șef al Securității în 1985). Plângerea împotriva lui Iulian

26 Conform DUI „Udrea”.

27 Pentru ordinul de sistare a lucrărilor de consolidare a blocurilor afectate de cutremur. A se vedea <https://gh-ursu.org.ro/deCeAFostUcis.html>.

Vlad, pentru vinovăția căruia există probe indubitabile²⁸, a rămas fără obiect prin decesul acestuia. După tergiversări de mai bine de un an, Secția Parchetelor Militare a decis să-l ancheteze pe temutul șef al Securității interne doar în momentul când acesta era pe patul de moarte.

„Variantele de legende” plantate de Securitate în legătura cu cazul Ursu au fost preluate și de judecatoarea Mihaela Niță de la Curtea de Apel București în motivarea primei sentințe de achitare, din 2019, amintită mai sus²⁹: Gheorghe Ursu nu ar fi fost un „disident politic” pentru că nu și-ar fi „manifestat public dezacordul față de politica și conducerea de stat și partid”, ba ar fi fost chiar un „privilegiat” al regimului Ceaușescu. Mai mult :

Pe baza probelor administrate nu se poate reține că, în aceasta perioadă (s.n.s. – perioada anterioară plasării în detenție), cei doi lucrători de securitate au exercitat violențe asupra victimei”³⁰

...după anul 1965 nu se poate reține o intenție clară de exterminare sistematică fizică și psihică din partea autorităților statului a tuturor opozițiilor politici, fiind utilizate alte metode etc.

„D” - Dezinformare. Scopuri și metode

„D” a fost serviciul specializat în dezinformare al Securității, însa dezinformare practicau toate direcțiile și unitățile speciale ale DSS. Dezinformarea, ca de altfel întreaga activitate a principalei instituții represive a regimului, avea ca principal scop menținerea la putere a dictatorului și a cultului sau. „Legende” plantate în mod oficial sau prin zvonuri vizau „defăimarea” opozițiilor din țară și din afară; falsificarea realităților din interior, din Occident și, după 1985, din celelalte țări comuniste reformiste; mascarea represiunii interne față de presa și diplomații din Vest; concomitent cu proiectarea imaginii amenințătoare a unei rețele informative și a unei Securități și mai omniprezente decât erau în realitate.

Legendele erau deseori plantate în mai multe variante, pentru a crea confuzie. Ele foloseau psihologia „obiectivelor”: date personale, frică, slăbiciuni, dinamica relațiilor dintre aceștia (precum specularea concurenței dintre intelectuali), compromiterea obiectivelor, inclusiv în scopul destrămării anturajelor (a se vedea noțiunea de „așa-zis disident”, ca și definiția dată de Vasile Mălureanu acestui termen, preluată de magistrații de la ICCJ).

Ca metodă de compromitere erau plantate, prin surse sau agenți de influență, suspiciuni că „obiectivele” ar avea legături cu agenturi (în special KGB – a se vedea specularea anti-sovietismului din societate). Încă mai perfidă era varianta că obiectivul ar fi fost chiar informator al Securității. Criticile aduse regimului Ceaușescu, atât din afară, cât și din interior, erau circumscrise, în logică naționalistă, acțiunilor de „calomniere a

28 <https://gh-ursu.org.ro/dosarulJulianVlad.html>.

29 Sentința Penală nr. 196/F a Curții de Apel București, secția I penală, din 17 octombrie 2019, <https://gh-ursu.org.ro/20200117-motivare-CAB-Nita.pdf>, p. 21.

30 Pag. 22 a sentinței.

realităților din România” (așa cum s-a făcut și în cazul lui Gheorghe Ursu).³¹

În sfârșit, o metodă de compromitere, cu urmări dintre cele mai tragice, a fost aceea de internare a opozanților în spitale psihiatrice sub pretextele unor diagnostice trucate, cu participarea unor medici de specialitate. Mulți alți disidenți mai puțin cunoscuți au rămas cu stigma acestei toxice „legende”³².

Atât în timpul regimului Ceaușescu, cât și în perioada postcomunistă, dezinformarea securistă a recurs deseori la autoritate academică sau profesională: informatori, agenți de influență, foste cadre ale Securității și simpatizanți ai acestora dintre academicieni, profesori universitari și doctori în istorie, guru ai mass-media, angajați ai CNSAS și ai unor institute dedicate studiului totalitarismului.

Și în timpul regimului Ceaușescu, dar mai ales după căderea sa, dezinformarea securistă a apăsat pedala „obsedantului deceniu” (exploatănd violența represiunii din anii '50), în contrapunct cu pretinsul „liberalism” al anilor-lumină.

Dezinformarea post-decembrișă, picurată în spațiul public și academic în toți acești ani, a avut un dublu scop: pe de-o parte, edulcorarea imaginii ofițerului de Securitate, reciclat ca un patriot, profesionist superlativ al muncii de „intelligence”. Pe de altă parte, asigurarea impunității acestuia pentru crimele comise în „anii-lumină”.

Defăimarea prin plantarea de suspiciuni și dezinformare

Faptul că Gheorghe Ursu a reușit să călătorească în Occident nu are nici o legătură cu tortura la care a fost supus. În acele ocazii, el a furnizat postului de radio Europa Liberă scrisorile împotriva lui Nicolae Ceaușescu care au fost citite pe post. Primirea pașaportului era rezultatul unei lungi „bătălii” cu autoritățile. Aprobarea pașaportului dura aproape doi ani, timp în care lui Ursu îi erau respinse toate cererile la „forurile superioare”, de la BOB la sectorul de Partid (el nefiind nici membru de Partid) și la Primaria Capitalei. În final, cunoscând că dreptul de a călători era consfințit în tratatul de la Helsinki pe care Nicolae Ceaușescu îl semnase, Gheorghe Ursu se adresa acestuia, trimițând o copie a scrisorii și ziarului *Scântea*, „căci așa-i omul care are microbul călătoriilor, merge pînă-n pînzele albe”³³.

Călătoriile în Occident au fost folosite de inculpați încă din 1985, pentru a-l „compromite” ca disident pe Gheorghe Ursu. Într-o notă către ambasadorul la Washington Nicolae Gavrilescu, destinată oficialilor americani, Tudor Postelnicu scria: „Ursu Gheorghe Emil, ca cetățean al Republicii Socialiste România, a beneficiat de o libertate deplină, că a calatorit în mai multe țări din Europa, încă din anul 1974 și că doar faptele sale de drept comun... au făcut obiectul cercetărilor penale și nicidecum faptele sale cu caracter politic”.

Gheorghe Ursu nu a fost singurul care a obținut astfel ieșirea temporară din țară în acei ani³⁴. Motivul pentru care aceștia au obținut pașaport în acei ani au fost, ca și în

31 A se remarca, din nou, că Ceaușescu era România.

32 A se vedea studiile profesorului Ion Vianu, disident el însuși.

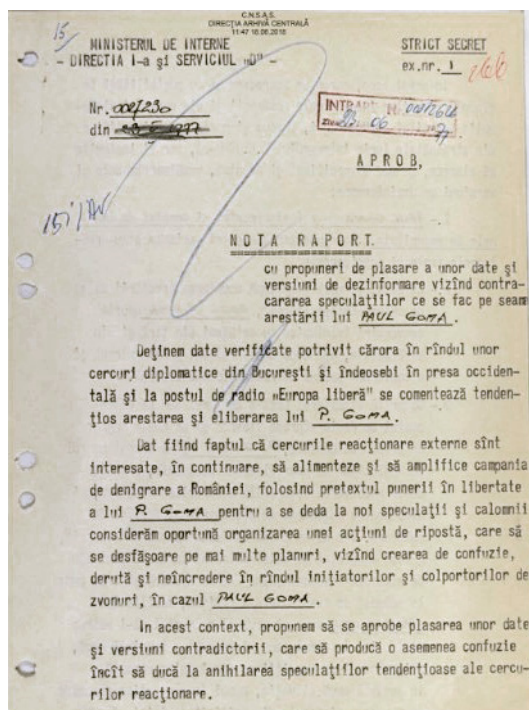
33 Vezi Andrei Ursu, „Introducere” la cartea lui Gheorghe Ursu, *Europa mea* (Polirom, Iași, 2021), p.37.

34 Și alți intelectuali au obținut pașaport, fără a fi în acel moment nicidecum „privilegiați” ai regimului (Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, Dorin Tudoran, Nicolae Breban, Mihai Botez, Doina Cornea, Ioan Petru Culianu,

cazul lui Gheorghe Ursu, insistențele cu care și-au cerut acest drept și legăturile pe care le aveau în Occident. Securitatea a evitat astfel un scandal internațional legat de încălcarea drepturilor omului în România, respectiv, dreptul la libera circulație a persoanelor.

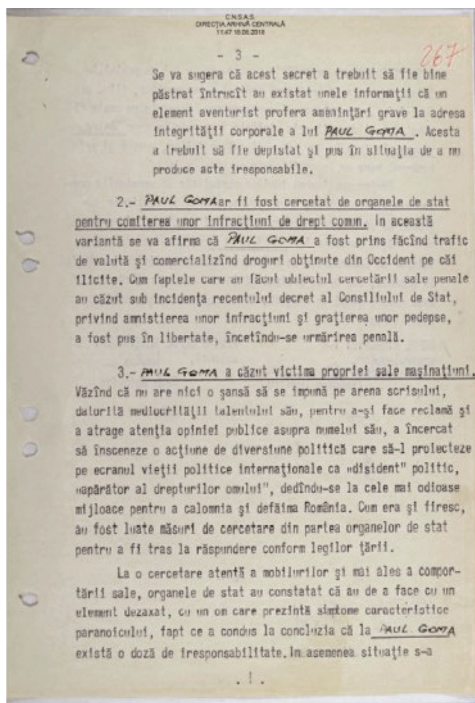
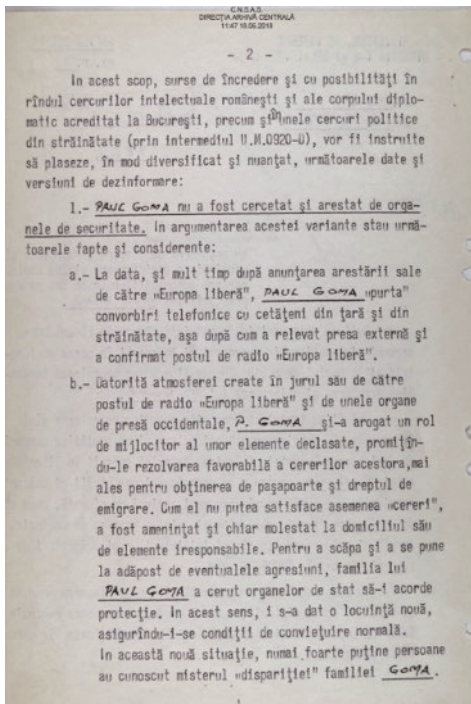
Alte două exemple de dezinformare în mai multe variante

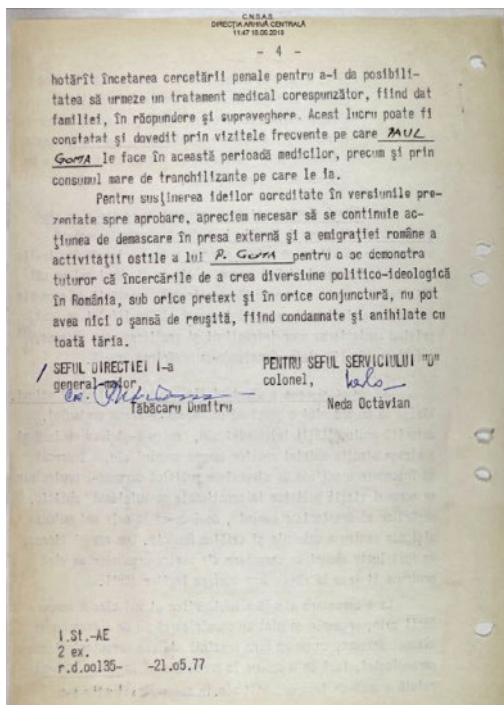
Dosarul informativ a lui Paul Goma oferă o bună ocazie de a observa „metodica” dezinformării practicate de Securitate³⁵. Exemplul este ales pentru că ilustrează mai multe scopuri, variante și tehnici. În principal, arestarea și violențele asupra lui Paul Goma trebuiau acoperite față de Occident, natura politică a represiunii trebuia mascată, iar „obiectivul” trebuia compromis. Sunt folosite mai multe „variante”, pentru a crea confuzie, suspiciuni și, în final, pentru a asigura acceptarea în vest a cel puțin uneia dintre variante, precum următoarea Notă raport:

istoricul Adrian Niculescu, inginerul Sebastian Calotă sunt doar câteva exemple). Din anturajul lui Gheorghe Ursu, Nina Cassian și Iordan Chimet (ambii considerați de către Securitate persoane cu „concepții profund dușmănoase”, deci nu tocmai „privilegiați”), au călătorit în SUA.

35 ACNSAS, cota I 002217 vol. 011, pp. 355-358. Vezi de acest subiect și cartea lui Flori Bălănescu, *Paul Goma. Conștiință istorică și conștiință literară*, prefață de dr. Mioara Anton, Editura Corint, București, 2022.

Un alt exemplu de dezinformare și compromitere l-a privit pe dizidentul Mihai Botez. Sunt exprimate și astăzi opinii, exprimate în cărți publicate la edituri onorabile, că Botez ar fi fost un informator al Securității, inclusiv pe baza „mărturiilor” unui fost cadru de Securitate, Marian Ureche³⁶. În „Dosarul-problemă” Artă-Cultură se găsesc ordine ale ofițerilor de securitate care documentează acțiunile de compromitere a lui Botez, între care:

Se vor lua măsuri pe linia organelor financiare și de miliție ptr. compromitere. S-a făcut analiza împreună cu D1 (Direcția I - securitate internă), D3 (Direcția contraspionaj) și SMB (Securitatea Municipiului București)³⁷. „Mihai Botez: compromiterea – acreditarea ideii că e informator al Securității. Pașaport SUA.”³⁸

Vectori ai dezinformării. Vasile Mălureanu

Vasile Mălureanu a fost ofițer din direcția I a Securității („poliția politică”) și un teoretician al metodelor de „prevenire” a acțiunilor „cercurilor reacționare din străinătate de incitare la acțiuni ostile” în domeniul „Artă și cultură”³⁹. Mălureanu a promovat în anii

36 Vezi și Ana-Maria Cătănuș, „Mihai Botez. Trei schițe nereușite de portret”, *Arhivele Totalitarismului nr. 3-4/2018* - https://www.academia.edu/38408733/Mihai_Botez_Trei_schite_nereușite_de_portret_pdf.

37 ACNSAS cota D8852, vol.23, p.319v, 315v

38 ACNSAS cota D21 vol.3 f.133v

39 Vasile Mălureanu a primit o decizie definitivă de poliție politică și de încălcare a drepturilor fundamentale ale omului încă din anul 2006.

post-decembriști, pe larg, ideea că Securitatea ar fi fost o onorabilă și patriotică instituție de intelligence, care nu a făcut decât să apere „ordinea constituțională”. În anul 1991, ca ofițer SRI în plină ascensiune⁴⁰, autorul „mărturiilor elocvente” citate de instanța ICCJ a distrus dosare „incomode”, pretinzând că ar fi făcut-o în timpul Revoluției.

Vasile Mălureanu este un autor prolific, inclusiv în revista fostelor cadre de Securitate *Vitralii – Lumini și Umbre*, unde face propagandă fostei instituții de represiune și angajaților săi⁴¹. Revista este condusă de colonelul(R) Filip Teodorescu, fost locțiitor al șefului Direcției contraspionaj din Departamentul Securității Statului, în prezent șeful asociației de rezerviști, în principal din Securitate, ACMRR-SRI. Trimis în decembrie 1989 de Iulian Vlad la Timișoara cu ordinul „se lichidează radical”⁴², Filip Teodorescu a participat la reprimarea revoluționarilor timișoreni. A fost închis o perioadă, cu acuzația de infracțiuni contra umanității, pentru care există un dosar consistent care dovedește contribuția lui directă la arestarea și la torturarea a sute de revoluționari. A fost scos de pe banca acuzaților de Virgil Magureanu și cooptat în SRI⁴³. „Vitralii” este una din rețelele dezinformării legate de rolul Securității, prin care au fost puse în circulație cea mai mare parte din „legende” despre Revoluție. Revista a adus elogii fostului șef al DSS Iulian Vlad, condamnat definitiv în 1991 pentru crimele de la Revoluție și grațiat după doar patru ani de fostul președinte Iliescu, deși acuzația era de genocid⁴⁴.

Printre consultanții științifici ai revistei se află foști informatori ai Securității, între ei Alex Mihai Stoenescu, profesori universitari precum Ioan Scurtu, foști ofițeri de Securitate, (inclusiv Vasile Mălureanu. Între colaboratorii și editorii revistei s-au aflat sau se află fostul șef de cabinet al lui Iulian Vlad, generalul de Securitate și SRI, Aurel Rogoian, foștii ofițeri de Securitate și generali SRI Cristian Troncotă, Dumitru Bădescu ș.a. Colonelul(r) dr. Tiberiu Tănase este și el în colegiul redacțional al revistei „Vitralii”, dar și la revista „Intelligence” a SRI⁴⁵, colaborând și cu Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului (INST), ca și Cristian Troncotă.

Cu prilejul aniversării a 10 ani de apariție, revistei „Vitralii” i-au adresat mesaje de felicitare, între alții, Florin Bichir, cercetător științific al Academiei Române și fost membru în Colegiul CNSAS, Mirel Curea, prim redactor șef adjunct *Evenimentul zilei*,

40 Va ajunge la gradul de General de brigadă.

41 Iată ce scria Vasile Mălureanu în articolul „Confirmările și limitele unui rechizitoriu” (nr. 41 al revistei, decembrie 2019– februarie 2020): „Ofițerii de informații în activitate în acea perioadă [Decembrie 1989] au simțit nevoia să-și aducă contribuția la mai buna înțelegere a unor momente sau evenimente prin prisma constatărilor personale și/sau a informațiilor secrete la care au avut acces în virtutea atribuțiilor profesionale”, p.65).

42 ACNSAS, fond Documentar, dosar 013906, vol. 7 – agenda generalului Ștefan Alexie, f. 37v.

43 Marius Mioc menționează că Filip Teodorescu a fost invitat în S.R.I. de Virgil Măgureanu încă în timpul detenției dinaintea procesului de la Timișoara. Pentru ca, la proces, judecătorul Cornel Bădoiu să-l asigure personal, „în biroul lui din spatele scenei”, „că el va face tot ce trebuie pentru evidențierea adevărului” și să aibă „răbdare” (<https://mariusmioc.wordpress.com/tag/procesul-celor-25/>). Filip Teodorescu a fost achitat și a intrat imediat în S.R.I. (*Trăgători și mistificatori...*, p. 301).

44 A se vedea, ca exemplu, editorialul „Restituiri din istoria adevărată. Expunerea generalului (r) Iulian Vlad la simpozionul «Decembrie 1989 – adevăr și manipulare», Târgu Jiu, 29 octombrie 2015”. Expunerea fostului șef al poliției politice comuniste este prezentată „pentru cei care doresc să știe adevărul despre Revoluția din 1989” drept „o dreaptă restituire a istoriei adevărate a României” (*Vitralii – Lumini și Umbre*, an VII, nr. 25, decembrie 2015 – februarie 2016, pp 11-21, 167-168).

45 <https://www.intelligenceinfo.org/redactia/tiberiu-tanase/>.

Victor Roncea, jurnalist, editor, dr. Alin Spânu, Facultatea de Istorie, Universitatea București, dr. Constantin Corneanu, director științific al Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989, Mircea Coloșenco, istoric literar, prof. univ. dr. Mihai D. Drecin, Universitatea din Oradea, prof. univ. dr. Petronel Zahariuc, Universitatea din Iași, conf. univ. dr. Mihai Racovițan, Sibiu, etc. Revista „Vitalii” a fost promovată și de Academia Româna sub conducerea lui Ioan Aurel Pop⁴⁶.

Revizionismul istoric în lumina deciziei de achitare la ICCJ

Judecătorii Valerica Voica, Alin Sorin Nicolescu și Constantin Epure au dat credit fostului cadru de Securitate Vasile Mălureanu. Mălureanu, fost General SRI, autorul mai multor cărți de dezinformare în ultimele decenii, a fost chemat ca martor al inculpaților atât la judecarea fondului cauzei la CAB, cât și la apelul de la ICCJ. A răspuns de fiecare dată prompt, oferindu-și opiniile în lungi tirade, de cele mai multe ori neîntrebat, dar și neîntrerupt de instanță (spre deosebire de martorii părții civile, care erau întreruși și chiar intimidați în mod sistematic). „Mărturiile” lui au fost folosite de instanța supremă în substanțierea principalelor motive ale achitării:

- Gheorghe Ursu nu ar fi fost un opozant și nu s-a aflat în relații de adversitate cu organele de securitate, deci nu a fost o „*persoana căzută sub puterea adversarului*”, pentru că nu și-ar fi făcut publică opoziția și a mai și călătorit în străinătate.
- Numărul opozanților ar fi fost nesemnificativ în perioada Ceaușescu, deci nu a putut fi vorba de o represiune sistematică și nici măcar de o relație de adversitate între opoziție și Securitate.

Opiniile lui Mălureanu sunt citate de trei ori, mai mult decât ale oricărui alt martor din proces, de fiecare dată ca sentințe cu indubitabilă autoritate științifică și juridică. La exemplul dat anterior, adăugăm:

Elocventă sub acest aspect este declarația martorului Mălureanu Vasile... în care arată: „În 1985, după măsurile de restrângere a bazei de lucru, în atenția organelor de securitate existau circa 80- 82.000 de persoane, dintre care 16.000 erau dosare de urmărire informativă, iar restul până la sută la sută erau supravegheri informative. Fac distincția, întrucât în dosarul de urmărire erau verificate indicii de activitate, pe când în supravegherea informativă erau verificate primele semnalări, privind posibile activități de natură să genereze probleme vizând siguranța națională. Din punct de vedere procentual, raportând cifra totală de persoane avute în lucru, per total populație, reprezenta 0.36%”.

Elocventă sub acest aspect este declarația martorului Mălureanu Vasile (dată în fața instanței de apel) în care a precizat că „Ofițerul de obiectiv avea obligația să dea un aviz de securitate, înainte de deplasări în străinătate ale angajaților din zona de competență, se făceau minime verificări. Interesa dacă pe parcursul deplasărilor are intenții de rămânere în străinătate, să se implice în activități contrare României, interviuri la posturi de radio și în aceste circumstanțe se dădea un aviz negativ, care era consultativ. Faptul că Ursu a efectuat, în anii 70, 80, mai

46 Pe 22 aprilie 2023 a fost expusă la Biblioteca Academiei, în cadrul unui eveniment organizat de directorul instituției, Nicolae Noica.

multe călătorii în străinătate, înseamnă că ofițerul de obiectiv îl percepea ca pe un om serios, care nu creează probleme.”

Informațiile din anii 1980 indicau tot mai clar că în contextul ultimei faze a Războiului rece cercuri de influență din străinătate au acționat tot mai intens în deosebi, prin serviciile de informații pentru crearea, stimularea de nuclee, de opoziție în țările socialiste... pentru subminarea din interior și crearea condițiilor pentru răsturnarea regimurilor comuniste. [...] miza nu era atât una de ordin ideologic, cât accesul liber al țărilor occidentale importante la resursele naturale ale țărilor comuniste și la piețele de desfacere.

... pentru a nu permite dezvoltarea unor asemenea anturaje sau destrămarea începerii unor astfel de activități erau măsurile cu caracter preventiv: influențare pozitivă, atenționare, avertizare, punerea în discuția Colectivului de muncă... Cu ocazia măsurilor preventive,... i se atrăgea atenția persoanei respective că unele din faptele sale se pot încadra în prevederile unor acte normative dintre care unele cu caracter coercitiv [...] persoanele care continuau cu niște activități considerate ostile sau ca pericole la ordinea constituțională erau monitorizate în continuare...

... existau unele răbufniri ale unor persoane, dar erau pe cât posibil soluționate, prin stabilirea cauzelor răbufnirii și dispunerea unor măsuri de remediere. [...] În planul intervenției preventive s-a renunțat la acțiunea violentă... s-a trecut la noua concepție de muncă care viza obținerea de informații și punerea în lucru, spre verificare, doar despre persoane care inițiau sau desfășurau activități considerate riscuri, amenințări la ordinea constituțională de atunci.

Direcția Cercetări Penale a efectuat actele premergătoare, sub controlul procurorului, și, în aceste circumstanțe, dacă asupra lui Ghe. Ursu se exercitau acte de violență fizică, psihică, sigur, care să excedă metodologia de cercetare, având în vedere că cercetarea a fost în stare de libertate, Ghe. Ursu avea posibilitatea să reclame aceste abuzuri organelor competente interne.

În final, instanța și-a bazat decizia pe exact aceste „mărturii” ale fostului cadru de Securitate și concluzionează fie că nu ar mai fi existat acte de violență motivată politic, fie că acestea nu ar fi fost comise împotriva unor persoane cu care autorii acelor acte au stabilit relații de adversitate. La 45 de ani de la eveniment, un inculpat poate fi tras la răspundere penală pentru săvârșirea infracțiunii de tratamente neomenoase și în situația în care acțiunea ce constituie elementul material al acesteia se îndreaptă împotriva unei singure persoane căzute sub puterea adversarului, dacă ea are natura de crimă împotriva umanității. Aceasta se întâmplă când acțiunea inculpatului este înglobată într-o acțiune mai amplă, sistematică, în care și alte persoane comit astfel de acte împotriva *uneia sau mai multor persoane* cu care au stabilit relații de adversitate.

„Mărturia” lui Vasile Mălureanu a fost considerată ca probând inexistența relației de adversitate între regim (în speță, Securitatea) și opoziției regimului Ceaușescu și deci legitimând achitarea inculpaților.